

O DESCOPERIRE DIN PRIMA EPOCĂ A FIERULUI LA TECUCI-GALAȚI

DE

CONSTANTIN ICONOMU ȘI MIRCEA NICU

În anul 1997 la Tecuci, pe strada Unirii, la numerele 73-74, în dreptul casei Manolache s-au descoperit întâmplător mai multe fragmente ceramice provenite cu probabilitate dintr-o groapă menajeră. Acestea au ieșit la iveală cu prilejul unor lucrări edilitare, la excavarea lor neexistând nici o asistență arheologică. Atunci când s-au prezentat la fața locului specialiștii Muzeului din Tecuci nu au mai putut recupera decât material ceramic fragmentar aruncat pe mal, din care s-a restaurat doar o ceașcă, și alte șapte bucăți de oale ce aparțin unor vase diferite. Iată pe scurt descrierea fragmentelor care, după calitate, se împart în trei categorii:

Prima, ce ilustrează grupa ceramicii fine, este reprezentată de către o ceașcă de dimensiuni relativ mari, din care s-a păstrat profilul, o porțiune de fund cu *umbo* și jumătatea inferioară a torții (înălțimea maximă, 8,5 cm; diametrul maxim, 15 cm; diametrul maxim la gură, 12,1 cm). Ceașca, lucrată cu mâna ca și celelalte piese, prezintă jumătatea inferioară de formă tronconică, arcuită, după care urmează gâtul oblic, separat de corp de un prag și buza îngroșată, ușor aplecată în afară. La exterior, pe fund, se află o ușoară adâncitură circulară care a dat naștere în interiorul vasului unui *umbo*. Toarta lată, în formă de panglică, probabil că era ușor supraînălțată. Decorul, în totalitate incizat, a fost aplicat în formă de registre orizontale; pe diametrul maxim se află o bandă de linii dese, în formă de dublu V răsturnat, delimitată în partea superioară de șiruri oblice din liniuțe triple, amplasate pe gât și separate între ele de linii orizontale. Pasta, de culoare cenușie, este fină, compactă, netedă și uniform arsă iar pereții vasului sunt subțiri, de rezonanță (fig. 1/1).

A doua categorie ceramică, alcătuită din vase semifine, este reprezentată de numai trei fragmente. Primul, din care se păstrează o porțiune din buza ușor îngroșată și din umăr, are pereți acoperiți la exterior cu angobă albă și mai subțiri decât apar de obicei la acest tip de vas. Pasta, de culoare roșie-cărămizie la exterior și cărămizie în interior, cu pete cenușii, este bine arsă și netedă la pipăit (fig. 1/4). Al doilea fragment de oală, cu buza răsfrântă puternic la exterior, prezintă o linie orizontală ușor adâncită ce separă gâtul de umăr. Pasta fină, netedă, bine arsă, este de culoare cărămizie (fig. 1/2). Al treilea tip de vas este reprezentat de un fragment ce mai păstrează o apucătoare triunghiulară de mici dimensiuni (lățimea maximă, 2,4 cm; lungimea, 1,1 cm), având pasta cu aceleași caracteristici ca ale pieselor anterioare (fig. 1/3).

Ultima categorie ceramică cuprinde fragmente de oale grosiere, cu pereți din pastă poroasă, având în amestec pietricele și cioburi. Culoarea la exterior este neagră-cenușie și în interior cărămizie. Cele două bucăți descoperite la Tecuci conservă doar funduri de oală. Toate aceste fragmente de vase, au trăsăturile caracteristice ale complexului cultural cu ceramica imprimată. Astfel, ceașca întregită (fig. 1/1) are analogii prin formă cu exemplarele similare din aria culturii Babadag, din stațiunea eponimă, unde apare curent în primele două faze¹, de asemenea, la Niculițel-Cornet² și în așezarea din sudul Moldovei de la Stoicani³. În privința ornamentului de linii unghiulare incizate, acesta poate fi observat pe o ceașcă descoperită la Niculițel-Cornet⁴ și la exemplarele similare de la Piatra Frecăței⁵, iar decorul de dublu V răsturnat se găsește pe umărul unei piese ce aparține grupului Cepina, din

¹ Seb. Morintz, *Quelques problèmes concernant la période ancienne du Hallstatt au Bas-Danube à la lumière des fouilles de Babadag*, în *Dacia*, N. S., VIII, 1964, p. 106-108, fig. 4/1-2; 5/1-2; idem, *Noi date și probleme privind perioadele hallstattiană timpurie și mijlocie în zona istro-pontică (Cercetările de la Babadag)*, în *Thraco-Dacica*, VIII, 1987, p. 47, fig. 7/14, 16; p. 51, fig. 9/14; B. Hänsel, *Beiträge zur regionalen und chronologischen Gliederung der älteren Hallstattzeit an der unteren Donau*, Bonn, 1976, I, p. 120-134; II, pl. 46/7-9.

² Florin Topoleanu, Gabriel Jugănar, *Așezarea de tip Babadag de la Niculițel-„Cornet” (jud. Tulcea). Săpăturile de salvare efectuate în 1988*, în *Peuce*, XI, 1995, p. 208, fig. VII/1-5; VIII/1-8.

³ M. Petrescu-Dimbovița, *Cetățuia de la Stoicani*, în *Materiale*, I, 1953, p. 137, fig. 61/1-9.

⁴ Florin Topoleanu, Gabriel Jugănar, *op. cit.*, p. 208, fig. VII/2.

⁵ B. Hänsel, *op. cit.*, I, p. 124; II, pl. 46/7-17, în special pl. 46/16.

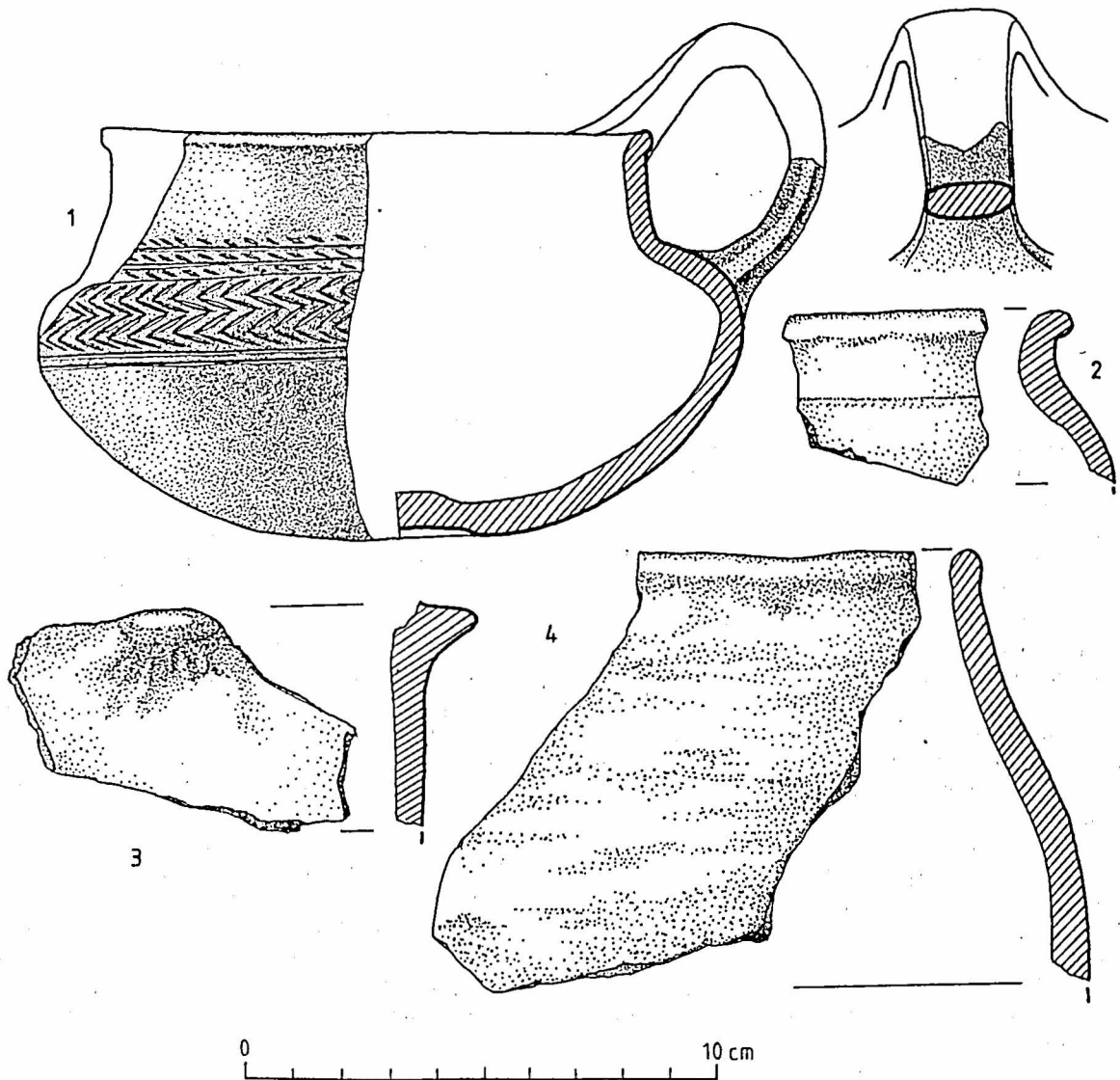

Fig. 1. 1. Cească cu decor incizat. 2, 4. Fragmente de oale. 3. Fragment de vas cu apucătoare.

cadru complexului cultural cu ceramică imprimată⁶. Referitor la cele câteva fragmente de oale, din categoriile a doua și a treia, prin calitatea deosebită a pastei, ele pot fi apropiate de ceramica comună a culturii Babadag. De asemenea, apucătoarea triunghiulară de mici dimensiuni, ce apare pe unul dintre fragmentele de la Tecuci (fig. 1/3), se întâlnește curent pe vasele bitronconice și ceștile culturii Babadag.

Dintre vasele citate ca analogie, se poate remarca faptul că ceștile de la Piatra Frecăței reprezintă o descoperire întâmplătoare, fără context stratigrafic și ca atare încadrarea într-o anumită fază a culturii Babadag se poate face numai după decor astfel încât acesta poate fi atribuit fazei Babadag I sau II. De asemenea, ceașca de tip Cepina, nu poate fi raportată deocamdată la nici una din fazele culturii Babadag. Cât privește piesele de la Niculițel-Cornet, deși stațiunea în care au fost găsite a fost atribuită fazelor Babadag II și III⁷, ea cuprinde, după opinia autorilor, o serie de piese cu decor incizat, inclusiv cele citate de noi, ce sunt atribuite de către autori fazei Babadag I⁸. Ca atare, apreciem că ceașca cu decor incizat și celelalte piese fragmentare descoperite în groapa de la Tecuci pot fi încadrate într-o etapă ce corespunde fazei Babadag I.

⁶ *Ibidem*, I, p. 221–227; II, fig. 77/9.

⁷ Florin Topoleanu, Gabriel Jugănar, *op. cit.*, p. 204.

⁸ *Ibidem*, p. 210.

După A. László, ceramica decorată cu motive incizate, atestată în sudul Moldovei, poate fi atribuită fazei a doua „Vânători” a grupului cultural Tămăoani⁹, iar după M. Brudiu aceasta ar aparține primei faze a culturii Babadag¹⁰. Încadrarea descoperirilor de la Tecuci, mai degrabă în grupul Tămăoani, faza Vânători, decât în prima fază a culturii Babadag, este sprijinită de faptul că ceașca de culoare cenușie, din pastă de foarte bună calitate, se înscrie în trăsăturile specifice ale ceramicii acestui grup. De asemenea, putem remarca că fragmentele de vase de la Tecuci provin dintr-o groapă menajeră; or materialul arheologic al grupului Tămăoani provine în majoritate din gropi¹¹, particularitate ce ne îndeamnă o dată mai mult să susținem atribuirea făcută anterior. Dacă această încadrare culturală a materialului de la Tecuci va fi confirmată, atunci prin această nouă atestare, aria de răspândire a grupului Tămăoani va putea fi completată cu încă un nou obiectiv.

A DISCOVERY FROM THE FIRST IRON AGE IN TECUCI (GALAȚI COUNTY)

SUMMARY

During some construction works undertaken in the town of Tecuci, Galați county, on the Unirii Street, several ceramic fragments were recovered, probably from a garbage pit.

The pottery belongs to the second period (Vânători) of the cultural group of Tămăoani. The most remarkable find is a pot with *umbo*, decorated with a strip of carved lines.

FIGURE EXPLANATION

Fig. 1. 1. Cup with carved decoration. 2, 4. Fragments of pots. 3. Fragment of pot with handle.

⁹ A. László, *Grupul Tămăoani. Asupra orizontului hallstattian timpuriu cu ceramică incizată din sudul Moldovei*, în *MemAnt*, XII–XIV (1980–1982), 1986, p. 72; idem, *Les groupes régionaux anciens du Hallstatt à l'est des Carpates. La Moldavie aux XIIe–VIIe siècles av.n.è.*, în *La civilisation de Hallstatt. Bilan d'une rencontre. Liège, 1987*, Liège, 1989, p. 122–123; idem, *Începuturile epocii fierului la est de Carpați*, București, 1994, p. 158; idem, *Despre originea, evoluția și cronologia primei epoci a fierului la Dunărea de Jos*, în *Premier age du fer aux bouches du*

Danube et dans les regions autour de la Mer Noire, Tulcea 1997, p. 77–84.

¹⁰ M. Brudiu, *Rezultatele cercetărilor de la Vânători, jud. Galați*, în *Materiale*, Tulcea, 1980, p. 398–400; idem, *Contribuții la cunoașterea genezei Hallstattului în sud-estul României*, în *SCIVA*, 32, 1981, 4, p. 531–533; A. László, în *MemAnt*, XII–XIV, (1980–1982), 1986, p. 68–69.

¹¹ *Ibidem*, p. 66–67.